

Paikallisen sairaalan korvayksikön ja Meniere-yhdistyksen yhteistoimintamalli

Yhteistoimintamallin tausta

Meniere-liiton ja sen paikallisyhdistysten missio on parantaa menierikkojen elämänlaatua. Menieren tautiin sairastuneet ihmiset tarvitsevat eniten hoitoa ja tukea sairauden viiden ensimmäisen vuoden aikana. Krooniseen tautiin, kuten Menieren tauti, sairastuneet tarvitsevat lääketieteellisen hoidon lisäksi vertaistukea. Sairastuneiden saaminen vertaistuen piiriin mahdollisimman pian diagnoosin saannin jälkeen on ensiarvoisen tärkeää. Vertaistuen kautta sairastunut saa lääketieteellistä hoitoa tukevaa tietoa itse taudista ja sen kanssa selviämisestä.

Meniere-yhdistykset jakavat paikallisille sairaaloille ja muille terveydenhuollon yksiköille tietoa Menieren taudista ja mahdollisuudesta vertaistukeen jaettavaksi Menieren tautiin sairastuneille. Meniere-yhdistyksillä on vertaistukihenkilöitä, jotka antavat tukea henkilöille, jotka sitä itse aktiivisesti hakevat. Tämä merkitsee, että sairaaloiden ja yhdistysten yhteistoiminta on ollut passiivista, eikä ole tehokkaasti edesauttanut potilaiden saamista nopeasti vertaistuen piiriin.

Tilanteen parantamiseksi HYKSin Korvaklinikan ja Uudenmaan Meniere-yhdistyksen toimesta on kehitetty yhteistoimintamalli, jonka tavoitteena on auttaa erityisesti juuri diagnoosin saaneita menierikkoja

pääsemään välittömästi vertaistuen piiriin. Yhteistoimintamallissa on kuvattu yhteistoiminnan rakenne sekä potilasprosessi, eli miten hoitoprosessi toimii Korvaklinikalla samoin kuin miten vertaistukiprosessi vietään läpi yhdistyksen vertaistukihenkilöiden toimesta.

Yhteistoimintamallin rakenne

Yhteistoimintamallissa on kuvattu ketkä ovat Korvaklinikan ja yhdistysten avainhenkilöt. Lisäksi siinä on kuvattu mitä tehtäviä Korvaklinikka suorittaa, samoin kuin mitkä tehtävät kuuluvat yhdistykselle. Mallissa on myös määritelty osapuolten käyttämät yhteydenpitotavat ja yhteistoiminnan hallintatapa. Lisäksi malli määrittelee käytettävissä olevat resurssit sekä yhteistoiminnan tuloksellisuuden mittarit.

Potilasprosessi

Potilasprosessi kuvaa kahta rinnakkain kulkevaa prosessia, eli sairaalassa tapahtuvaa hoitoprosessia ja yhdistyksen toimesta toteutettavaa vertaistukiprosessia. Potilasprosessin tarkoituksena on määritelty ”parantaa Menieren tautiin sairastuneiden ihmisten elämänlaatua lääketieteellisen hoidon sekä vertaistuen avulla”. Potilasprosessin tahtotilaksi on määritelty, että ”se on potilaskeskeinen, sujuva, laadukas ja se parantaa potilaan elämänlaatua”.

Potilasprosessin keskeisiksi toimintaperiaatteiksi on määritelty ”erinomainen, tieteellisesti perusteltu informaatio Menieren taudista” sekä ”tehokas potilaille suuntautuva ja keskinäinen viestintä”.

Potilasprosessin ensimmäinen vaihe on ”hoitoon ja vertaistukeen hakeutuminen”, jossa potilas tunnistaa oireita, jotka saavat hänet hakeutumaan johonkin terveydenhuollon yksikköön, jossa suoritetaan alustava potilastutkimus. Tämän jälkeen potilas saa yleensä lähetteen erikoissairaanhoidon yksikköön, usein korvapoliiklinikalle, jossa suoritetaan hoitoprosessin vaiheet ”potilastutkimus”, ”hoidon suunnittelu ja toteutus” sekä ”potilaan terveydentilan seuranta”. Hoitoprosessi korvaklinikalla päättyy siihen, että lääkäri arvioi hoidon jatkotarpeen, ohjaa potilaan jatkohoitoon ja tekee loppulausunnon sekä siirtää hoitosuhteen muualle.

Yhteistoimintamallin keskeisin yhteyskohta on ”potilastutkimus”, jonka yhteydessä lääkäri ja sairaanhoitaja antavat tietoa Menieren taudista ja kertovat mahdollisuudesta saada tukea taudin kanssa selviämiseen paikallisen Meniere-yhdistyksen vertaistukihenkilöltä. Tällä tavoin yhteistoiminta muuttuu aktiiviseksi, eikä mahdollinen yhteydenotto vertaistukihenkilöön jää pelkästään potilaan aktiivisuuden varaan.

Vertaistukiprosessin alkupiste on potilaan yhteydenotto vertaistukihenkilöön. Tukihenkilö selostaa tuettavalle vertaistukiprosessin sisällön, eli mitä prosessin aikana tapahtuu. Sen jälkeen tukihenkilö tekee tuettavan kanssa vertaistukisuunnitelman, jossa määritellään miten ja kuinka usein vertaistukitapahtumia pidetään. Ne sovitaan tuettavan haluaman aikataulun mukaisesti.

Yhteiset tapaamiset voivat olla kasvosta-kasvoin istuntoja, ne voidaan järjestää puhelinistuntoina tai Skype-istuntoina. Keskeistä on, että tapahtumien yhteydessä käytettävissä on tietokone tai tabletti, sillä vertaistukiprosessin läpivienti perustuu MeniTuki-ohjelman käyttöön. Sen avulla tuettava voi saada ohjelman sisältämää tietoa Menieren taudista, vastata ohjelman asettamiin kysymyksiin, löytää vinkkejä ja keinoja taudin kanssa selviämiseen, eli saada tietokonepohjaista vertaistukea. Tukihenkilö auttaa tuettavaa MeniTuki-ohjelman käytössä, sekä antaa henkilökohtaista vertaistukea käymällä vuoropuhelua tuettavan kanssa omien kokemustensa pohjalta. MeniTuki-ohjelma antaa kunkin istunnon jälkeen palautteen. Edellisen istunnon palautteen käsittely ja johtopäätösten teko palautteen perusteella on

keskeinen osa vertaistukityötä.

Vertaistuki-istuntoja on kahdeksan

Istunnossa 1 määritellään oireet, joiden perusteella ohjelma antaa ”diagnoosin” sekä tiedon siitä, miten tuettavan tauti vertautuu muihin samankaltaista tautia sairastaviin henkilöihin. Lisäksi määritellään ”taudin vaikutukset elämään” sekä suoritetaan ”elämänlaadun mittaus”.

Istunnossa 2 käsitellään edellisen istunnon palaute sekä määritellään ”taudin aiheuttamat rajoitukset”.

Istunnossa 3 käsitellään jälleen edellisen istunnon palaute ja määritellään tautiin liittyvät ”myönteiset kokemukset”.

Istunnon 4 aiheena ovat edellisen istunnon palautteen käsittelyn jälkeen ”stressi”, ”asenne” ja ”muutoshalukkuus”.

Istunnossa 5 käsitellään edellisen istunnon palaute ja keskitytään ”päättöksentekoon” ja haetaan mahdollisuutta ”elämänsuunnan muutokseen”.

Istunnossa 6 keskitytään edellisen istunnon palautteen käsittelyn jälkeen erilaisiin ”väliintulokeinoihin”.

Istunnossa 7 käsitellään ensin edellisen istunnon palaute ja sen jälkeen keskitytään ”oppimiseen muilta” sekä taudin kanssa ”selviytymiseen”.

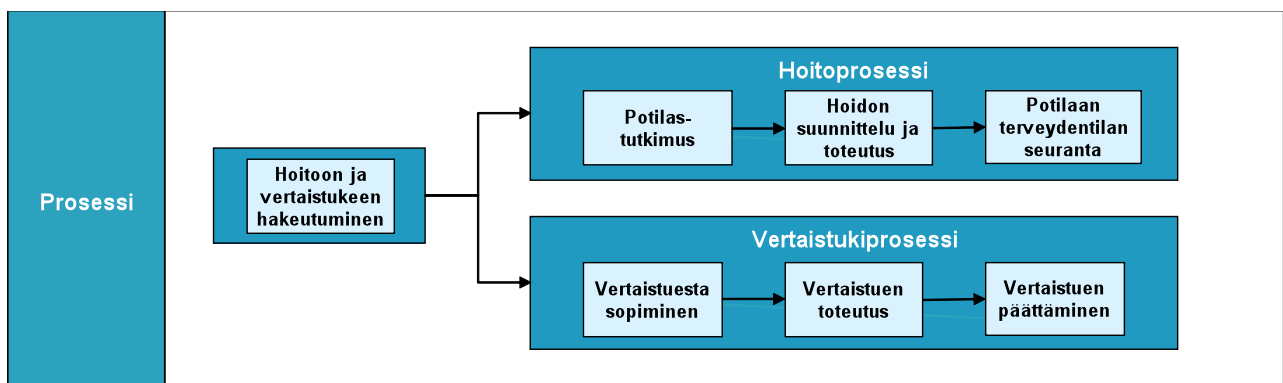
Viimeisessä istunnossa eli ver-

taistukiprosessin päätösisistunnossa käsitellään edellisen istunnon palaute, suoritetaan koko vertaistukiprosessin ja sitä tukevan MeniTuki-ohjelman ”arviointi” sekä ”elämänlaadun mittaus”. Mittauksen tarkoituksena on selvittää onko potilasprosessi kokonaisuudessaan vaikuttanut potilaan elämänlaatuun ja missä määrin. Istunnon lopuksi tehdään päätös joko vertaistukiprosessin päättämisestä tai aloittamisesta uudelleen periaatteella ”kertaus on opintojen äiti”.

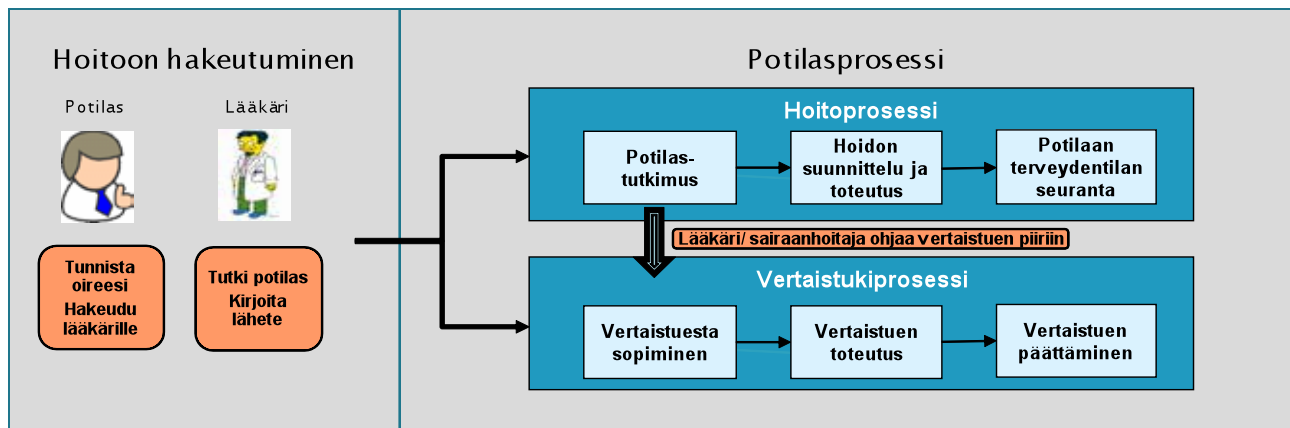
Yhteenveto

Uskomme, että kehitetyn yhteistyömallin avulla saavutetaan merkittävää elämänlaadun paranemista erityisesti taudin herkimmissä vaiheissa olevien potilaiden kohdalla hoitoprosessin ja vertaistukiprosessin yhteisvaikutuksen ansiosta. Yhteistoimintamalli on tarkoitettu kaikkien Meniere-yhdistysten käyttöön. Liitto kouluttaa halukkaita yhdistyksiä ja vertaistukihenkilöitä tarpeen mukaan. Liiton odotusarvo on, että yhdistykset ottavat yhteistoimintamallin käyttöön oman paikallisen sairaalan korvayksikön kanssa. Liitto on myös valmis tukemaan yhteistoiminnan käynnistämistä tarpeen mukaan.

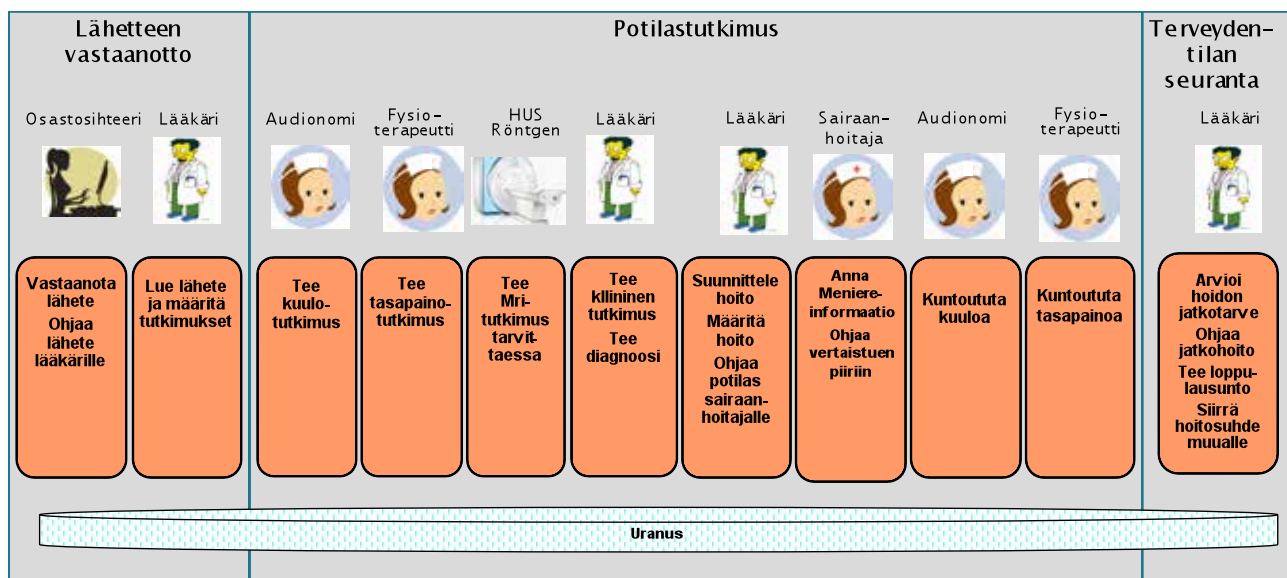
Yhteistoimintamallin kuvaus

Potilasprosessin kuvaus

Hoitoprosessin kuvaus

Vertaistukiprosessin kuvaus

